

Mobiliteitsbrief

02

INTERVIEW
**Is Vlaanderen
afhankelijk van
de auto?**

04

IN DE KIJKER
**Deelauto's buiten
de grote steden**

06

CIJFERS
**Autodelen
in de lift**

07

KORTJES
**Vervoerregio's
stellen regionaal
mobiliteitsplan vast**

Autodelen

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

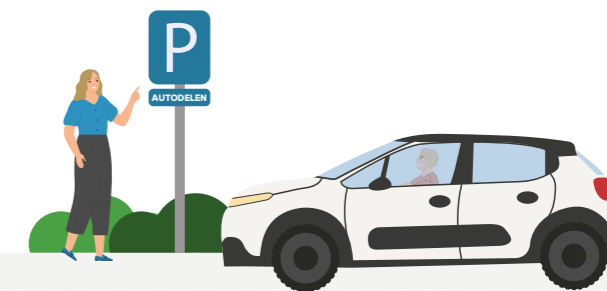
Kunnen deelauto's ons autogebruik veranderen?

Om die vraag te beantwoorden, moeten we eerst weten waarom een auto nodig is. Eva Van Eenoo, onderzoeker bij het Cosmopolis Centrum voor Stads onderzoek en de VUB deed onderzoek naar onze afhankelijkheid van de auto en de rol van deelauto's.

© ID/Photo Agency - Josefin Tondeleir

Eva Van Eenoo, onderzoeker bij Cosmopolis Centrum voor Stads onderzoek en de VUB.

Je schreef een doctoraat over onze afhankelijkheid van de auto. Wat heb je onderzocht?

“Heel veel Vlamingen kunnen niet zonder een auto. Of zo voelen ze dat toch aan. Ik wilde onderzoeken wat dat exact betekent: afhankelijk zijn van een auto. Ik keek in de literatuur, maar ook naar de praktijk. Zo kreeg ik een goed beeld van hoe en waarom mensen zich afhankelijk voelen van de auto. Daarnaast heb ik het autogebruik in Vlaanderen in kaart gebracht, zowel in stedelijke gebieden als erbuiten.”

Kan Vlaanderen minder afhankelijk worden van de auto?

“Dat is niet eenvoudig. Onze autoafhankelijkheid heeft veel te maken met de ruimtelijke ordening in Vlaanderen. Zeker in landelijke gebieden is het heel erg moeilijk om zonder auto te raken waar je moet zijn. Er zijn vaak geen winkels, bankautomaten, apotheken of een goede busverbinding in de buurt. Daarom moeten we vooral erg kritisch nadenken over nieuwe ontwikkelingen. Bij elke nieuwe wijk of bedrijfzone moeten we nadenken of die wel vlot bereikbaar is met het openbaar vervoer. Alleen dan is de auto niet langer de aantrekkelijkste optie en worden we minder afhankelijk. Dat is radicaal, maar ik vind dat we die bril moeten opzetten.”

“Ruimtelijke ordening is natuurlijk niet de enige sleutel tot succes. Een andere belangrijke doelstelling is dat we het autobezit moeten doen dalen. Bij gezinnen met twee auto's voor de deur is hun hele verplaatsingspatroon afgestemd op de auto. Zij gaan niet snel op zoek naar een alternatief. Dat moet anders. En daarin kan ook autodelen een rol spelen.”

Autodelen lijkt voor veel mensen aantrekkelijk: je hebt de voordelen van een auto, maar niet de nadelen. Is autodelen dan dé oplossing?

“Autodelen is zonder twijfel een goed middel om de dominantie van auto's te doorbreken. Het vervangt een deel van de andere auto's. Minder auto's betekent ook dat er minder parkeerplaatsen worden ingenomen en er dus meer ruimte vrijkomt. Maar we moeten ook nuanceren. Autodelen bewijst eigenlijk dat we afhankelijk zijn van de auto. Het is dus een middel, maar niet de enige oplossing. We moeten stappen zetten naar een maatschappij waarin een auto niet meer nodig is, waarin we ons kunnen verplaatsen te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer. Investerings in deelauto's zijn belangrijk, maar investeringen in duurzame mobiliteit zijn dat zeker ook.”

Meer en meer lokale besturen investeren in deelauto's op hun grondgebied. Heb je tips?

“Lokale besturen kennen hun eigen situatie natuurlijk het best. Maar ik zou zeggen: kijk vooral naar gebieden met veel potentieel, plaatsen met veel bevolking en eventueel een hoge parkeerdruk. Daar zullen deelauto's meteen succes hebben en een publiek aantrekken. Nog een tip: zorg ervoor dat je een parkeerplek vrijhoudt voor autodelen. Als gebruikers ook nog parking moet gaan zoeken met een deelauto, wordt de drempel veel te hoog.”

Het volledige doctoraat vind je op researchportal.vub.be/en/persons/eva-van-eenoo.

Autodelen **overal**

Autodelen is al lang niet meer alleen voor de grote steden. Ondertussen staat er in de meerderheid van de Vlaamse gemeenten een deelauto. Ook Vorselaar en Haacht maken van autodelen een succesverhaal.

De deelwagens werden feestelijk ingehuldigd.

VORSELAAR

Deelauto's in een sociale woonwijk

Sinds juli 2022 staan er op de parking van een sociale woonwijk in Vorselaar twee elektrische deelwagens. Het lokaal bestuur maakte 60.000 euro voor het project vrij. Daarmee ging ze niet halsoverkop over tot de aankoop van de elektrische wagens, maar startte ze in samenwerking met Autodelen.net een pilotproject. “Dat gaf ons de kans om expertise op te bouwen, draagvlak te creëren en stapsgewijs het systeem te verfijnen”, aldus burgemeester Lieven Janssens.

Met dit project was Vorselaar de eerste plattelandsgemeente die autodeelsystemen ter beschikking stelde voor iedereen. Burgemeester Janssens: “We proberen op het vlak van duurzaamheid een voorbeeldrol op te nemen. De vraag op het platteland naar deelauto's ligt lager. Maar als je met een project wacht tot er een effectieve vraag is, kom je eigenlijk te laat. We weten dat mensen pas duurzame keuzes maken wanneer ze een aantrekkelijk en voordelig alternatief voorgeschoteld krijgen.”

De gemeente wil de drempel voor het gebruik van de deelauto's zo laag mogelijk maken. Daar gingen ze best ver in. Zo kan wie geen smartphone heeft er eentje van de gemeente lenen om de auto te reserveren. En voor wie in budgetbeheer zit en daardoor geen betaalkaart heeft, gebeurt de afrekening via de sociale dienst. Bovendien bestaat er een sociaal tarief voor de deelauto's en zijn er buddy's om de kandidaat-chauffeurs te tonen hoe alles werkt.

In heel Vlaanderen komen er dit jaar deelwagens bij.

De vervoerregio's rollen dit jaar deelsystemen uit op strategische locaties. Deelsystemen zijn essentieel binnen de Vlaamse mobiliteitsvisie Hoppin, die combimobiliteit promoot.

HAACHT

Deelwagens voor gemeentepersoneel

De Vlaams-Brabantse gemeente Haacht werkt al een tijd samen met Autodelen.net. In 2022 stelden ze samen een Actieplan Gedeelde Mobiliteit op, een plan met 41 concrete acties om gedeelde mobiliteit in de gemeente verder uit te bouwen. Samen met acht andere lokale besturen volgt Haacht bovendien het traject 'Shared Mobility Masters', een collectief begeleidingstraject van Autodelen.net.

Die focus op autodelen levert op. De gemeente gaat vol voor de doelstelling van twee deelwagens per duizend inwoners tegen 2030. In Haacht komt dat neer op **minstens 26 deelwagens**. Vandaag staat de teller op zes, maar de plannen voor nieuwe deelwagens volgen elkaar snel op.

De twee nieuwste exemplaren staan aan het dienstencentrum Den Breughel. Mobiliteitsambtenaar Robin Pepermans legt uit: “We hebben inspiratie gehaald uit de ervaringen van buurgemeente Bonheiden. **Het personeel van de gemeente en het OCMW kan de wagens gebruiken voor dienstverplaatsingen, maar inwoners kunnen ze net zo goed reserveren.** Sommige personeelsleden gebruiken ze ook als inwoner buiten de diensturen. Op termijn willen we zo al onze dienstvoertuigen afbouwen. Dan moeten we niet meer bezig zijn met het onderhoud en hebben we geen auto's die na de werkuren gewoon stil staan.”

Gemeente Haacht werkt voor de deelwagens samen met energiecoöperatie Klimaan. Robin Pepermans: “Met Klimaan hebben we hiervoor een goede partner gevonden. In de app switch je vlot tussen het gemeentelijk en persoonlijk account. We moeten ook niet meer zoeken naar vermiste autosleutels: met de deelwagens is steeds duidelijk wie er wanneer mee rijdt.”

Een van de twee deelauto's aan dienstencentrum Den Breughel.

Inspiratiegids voor lokale besturen

Wil jij ook werk maken van autodelen in jouw gemeente? Dan kan de inspiratiegids voor lokale overheden van Autodelen.net je een handje helpen.

Download de volledige gids op autodelen.net/nl/toolkit/.

Autodelen zit in de lift

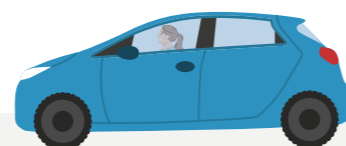
In 2023 maakte autodelen in Vlaanderen een stevige groeispurt door. Duik mee in de sterke cijfers van het jaarrapport van Autodelen.net.

75%

Ondertussen hebben 225 van de 300, oftewel 75% van alle Vlaamse steden en gemeenten minstens één deelauto op hun grondgebied.

38.347

In 2023 legden 38.347 actieve gebruikers minstens één rit af met een roundtrip of particuliere deelauto. Dat is 11% meer dan in 2022. Het werkelijke cijfer ligt nog hoger, want de gebruikers van zogenaamde 'free floating auto's', waarbij je de deelwagen op een andere plaats kan achterlaten, zijn niet meegeteld.

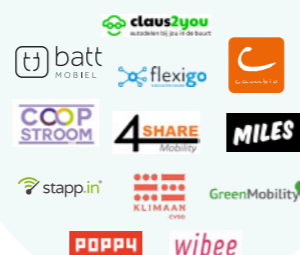

48

In 2023 zijn er 48 nieuwe steden en gemeenten gestart met autodelen.

Aanbieders met een eigen vloot:

Particulier autodelen:

13

In Vlaanderen zijn vandaag 13 actieve aanbieders van autodelen. 11 daarvan zijn aanbieders met een eigen vloot deelwagens, 2 aanbieders bieden particulier autodelen aan.

4.159

Eind 2023 stonden in Vlaanderen maar liefst 4.159 deelauto's. Dat is 31,5% meer dan het jaar ervoor.

Het volledige rapport lees je op autodelen.net.

Meer Mobiele Gemeente Stad: stel je kandidaat voor 10 juni

Steden en gemeenten die werk maken van toegankelijke mobiliteit kunnen zich kandidaat stellen voor de verkiezing 'Meer Mobiele Gemeente/Stad 2024'. De drie winnaars krijgen elk 50.000 euro en mogen hun project voorstellen op de themadag rond toegankelijke mobiliteit op 21 november in Brussel. Kandidaat stellen kan nog tot maandag 10 juni.

vlaanderen.be/meer-mobiele-gemeente-stad

6 op de 10 De Lijn-reizigers zijn tevreden

59,6 van de reizigers geeft De Lijn een tevredenheids-score tussen de 7 en 9 op 10. Dat is een lichte daling tegenover 2022. Vooral het gebrek aan stiptheid is de oorzaak van die gedaalde tevredenheid. De chauffeurs krijgen met een 7 op 10 wel een mooi rapport.

vlaanderen.be/departement-mobiliteit-en-openbare-werken/persberichten/

VIAVIA showcase event: Duurzame stedelijke logistiek in de praktijk

Hoe kunnen we onze steden duurzamer en efficiënter bevoorraden? In dit inspiratie-event maak je kennis met verschillende mogelijkheden en tools voor schonere stadslogistiek. Je ontdekt allerlei duurzame marktontwikkelingen zoals batterij-elektrische (gekoelde) bestelwagens, cargofietsen en bakwagens.

vil.be/event/showcase-event-van-theorie-naar-praktijk-met-duurzame-stedelijke-logistiek/

Update website aanvullende reglementen

De website met richtlijnen voor aanvullende reglementen kreeg een update, net als de hulpgids voor lokale besturen. De structuur van de pagina is duidelijker met aandacht voor de opmaak van een aanvullend reglement, de bekendmaking ervan en de mogelijke ondersteuning door toepassing IRGN. De info is waar nodig ook aangevuld, onder andere voor tijdelijke politieverordeningen.

vlaanderen.be/aanvullende-reglementen-ar-op-het-wegverkeer

Tips voor gebruik onderbord laden en lossen

Sinds 1 februari 2024 is er het nieuwe onderbord 'laden en lossen van goederen'. Er waren verschillende vragen van wegbeheerders over het correcte gebruik van het onderbord. We raden aan om het onderbord alleen te gebruiken in combinatie met een bord E9a. Je kan het ook aanvullen met een tijdsvenster om de periode aan te duiden waarbinnen de plaats voorbehouden is voor laden en lossen. Meer tips voor correct gebruik vind je op de website van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

vlaanderen.be/departement-mobiliteit-en-openbare-werken/nieuwsberichten

Vervoerregio's Antwerpen en Kortrijk stellen regionaal mobiliteitsplan vast

In maart stelden de vervoerregio's Antwerpen en Kortrijk hun regionaal mobiliteitsplan (RMP) definitief vast. Dat plan zet de mobiliteitsstrategie uit voor de komende decennia in de vervoerregio en past binnen Hoppin, de Vlaamse visie op mobiliteit. De regionale mobiliteitsplannen zijn nu in 14 van de 15 vervoerregio's vastgesteld door de vervoerregioraad, de laatste vaststelling wordt binnenkort verwacht.

vlaanderen.be/basisbereikbaarheid/vervoerregios

Agenda

22 april

Inspiratiedag duurzame mobiliteit

24 april

Congres: Publieke ruimte

26 april

Opleiding: Basisprincipes van de verkeerskunde

30 april

Webinar: Aan de slag met het afwegingskader voetgangersoversteekvoorzieningen

2 mei

Opleiding: Opstellen advies bij wegenwerken en evenementen

Bekijk de agenda op mobiliteitsbrief.be/agenda.

30 DAGEN MINDER WAGEN

Doet jouw gemeente in juni mee met 30 Dagen Minder Wagen?

In juni is het weer tijd voor 30 Dagen Minder Wagen, een actie van Netwerk Duurzame Mobiliteit. 30 dagen lang gaan we meer fietsen, wandelen, autodelen of trein-tram-bussen. De gemeente met het hoogste percentage deelnemers wint bovendien de 30-Dagen-Minder-Wagen-Award. Schiet in actie!

Op 30dagenminderwagen.be/organisaties-en-gemeenten vind je alle info en inspiratie.

DEPARTEMENT
MOBILITEIT &
OPENBARE
WERKEN

Mobiliteitsbrief biedt lokale overheden informatie over hoe een duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid uitgewerkt kan worden in samenwerking met andere partners en overheden. Alle Vlaamse burgemeesters, schepenen voor mobiliteit, mobiliteitsambtenaren en andere geïnteresseerde mobiliteitsprofessionals krijgen een exemplaar. **Redactie en vormgeving:** Connect Communicatie. **Redactieadres:** info@mobiliteitsbrief.be. **Redactieraad:** Vertegenwoordigers van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, het kabinet van de Vlaamse minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken, het Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, Vlaamse Stichting Verkeerskunde, Vias Institute. **Verantwoordelijke uitgever:** Filip Boelaert, Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), Koning Albert II-laan 20 bus 2, 1000 Brussel. © 2024 Vlaamse overheid – Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

